

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی

موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی،
اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی

یادداشت هفتگی

سیاست‌گذاری اقتصاد و توسعه کشاورزی و روستایی

سال ۲ / شماره ۲۰ / ۱۴۰۰

۱۴۰۰/۳/۲۹

مطالب این شماره

قیمت جهانی گوشت قرمز، نهاده‌ها و

چشم‌انداز آینده ۲

تهیه و تحلیل: فرزانه نجفیان

این موسسه با کمال احترام و سپاس، پذیرای نظرات ارزشمند
خوانندگان این اثر می‌باشد

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ صندوق پستی: ۱۵۱۵-۱۵۸۱۵
کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
<http://www.agri-peri.ac.ir>

عنوان خبر: قیمت جهانی گوشت قرمز، نهاده‌ها و چشم‌انداز

آینده

تهیه و تحلیل: فرزانه نجفیان

کد: PN-4-14000329-(37)

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۰۳/۲۲

خلاصه متن خبر

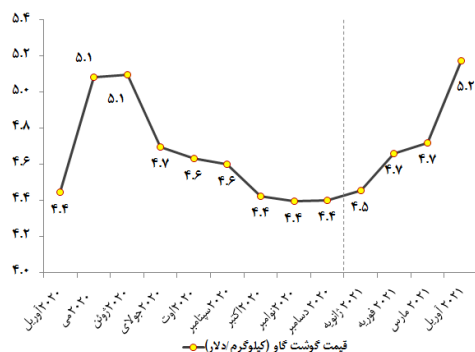
بر اساس گزارش بانک جهانی در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱ شاخص قیمت محصولات کشاورزی بیش از ۹ درصد نسبت به سه ماهه قبل و ۲۰ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافته است که نسبت به هفت سال گذشته در بالاترین رقم خود قرار گرفته است. این افزایش در نتیجه کاهش عرضه برخی کالاها از جمله ذرت و سویا، افزایش تقاضای نهاده‌های خوراک دام و طیور توسط چین و کاهش ارزش دلار آمریکا در بازارهای جهانی رخ داده است. بیشترین افزایش قیمت در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱ برای غلات در نتیجه کاهش تولید آنها و به تبع آن کاهش تولید روغن و کنجاله رخ داده است. پیش‌بینی می‌شود افزایش قیمت غلات در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال ۲۰۲۰ حدود ۱۴ درصد باشد. قیمت گوشت قرمز نیز از این افزایش مستثنی نبوده و آمارهای جهانی حاکی از رشد قیمت‌ها در سال جاری میلادی (۲۰۲۱) است.

تحلیل و پیشنهاد سیاستی

در حالیکه نسبت ذخایر به مصرف، به‌عنوان معیاری برای اندازه‌گیری تقاضا نسبت به عرضه، طی دو فصل زراعی قبل حدود ۲۸ درصد کاهش یافته است، اما همچنان این رقم بسیار بالاتر از رکورد تاریخی آن در سال ۲۰۰۶-۷ که در حدود ۱۷ درصد کاهش بود، می‌باشد. علیرغم مقادیر قابل قبول عرضه کالاها در بازارهای جهانی و انتظار تعدیل در روند افزایش قیمت‌ها، اما همچنان نگرانی‌ها از کاهش امنیت غذایی جهانی به قوت خود باقی است (بانک جهانی، ۲۰۲۱). طبق پیش‌بینی‌های فائو، انتظار می‌رود با افزوده شدن ۱۳۰ میلیون نفر از مردم جهان به جمعیت دارای فقر غذایی و گرسنگی مزمن در نتیجه آثار زیانبار شیوع بیماری کرونا، جمعیت این افراد به بیش از ۲۷۰ میلیون نفر برسد که این امر کاهش امنیت غذایی جهانی را تشدید می‌کند.

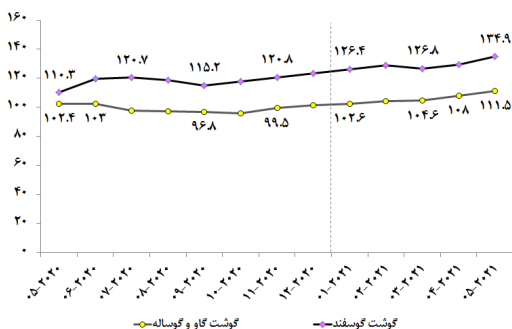
ازجمله محصولاتی که تولید و قیمت آن به‌طور مستقیم با نهاده‌های خوراک دام از جمله ذرت و جو وابسته است، گوشت قرمز است. بر اساس آخرین گزارش قیمت کالاهای بانک جهانی، قیمت گوشت گاو که در سال ۲۰۲۰ با روند کاهشی به ۴/۴ دلار هر کیلوگرم در پایان سال رسیده، از ابتدای سال میلادی ۲۰۲۱ با طی روند صعودی به ۵/۲ دلار بر کیلوگرم در آوریل همین سال رسیده و بیانگر رشدی معادل ۱۶/۴ درصد

است. شایان ذکر است که قیمت گوشت گوسفند از آوریل سال ۲۰۱۸ توسط بانک جهانی منتشر نشده است (نمودار ۱).

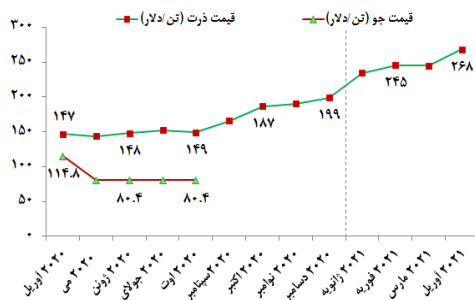
نمودار ۱. روند قیمت ماهانه گوشت گاو طی دوره آوریل ۲۰۲۰ تا آوریل ۲۰۲۱ (منبع: بانک جهانی، ۲۰۲۱)

از سوی دیگر بررسی شاخص قیمت‌های گوشت قرمز طی یکسال گذشته میلادی (می ۲۰۲۰ - می ۲۰۲۱) که توسط فائو منتشر شده است، مؤید این افزایش است. همانطور که در نمودار ۲ ملاحظه می‌شود، شاخص قیمت گوشت گاو از ۱۰۲/۴ در ماه می ۲۰۲۰ به ۱۱۱/۵ در ماه می ۲۰۲۱ رسیده و شاخص گوشت گوسفند نیز از ۱۱۰/۳ به ۱۳۴/۹ طی همان دوره افزایش یافته است. این مقایسه بیانگر رشد ۹ درصدی شاخص قیمت گوشت گاو و رشد ۲۲ درصدی شاخص قیمت گوشت گوسفند نسبت به ابتدای دوره مورد بررسی است.

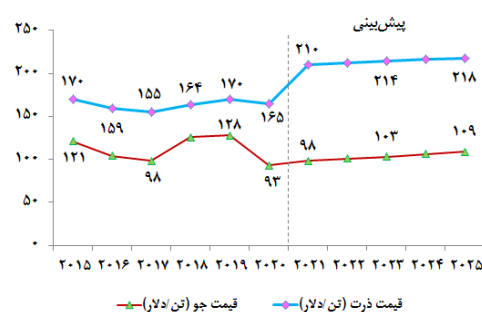

نمودار ۲. روند شاخص قیمت ماهانه گوشت قرمز (به تفکیک گاو و گوسفند) طی دوره ماه می ۲۰۲۰ تا ماه می ۲۰۲۱ (منبع: فائو، ۲۰۲۱)

یکی از علل افزایش قیمت گوشت قرمز (گاو و گوساله) در سال ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ کاهش تولید این محصول در بسیاری از نقاط جهان از جمله هند، استرالیا، برزیل، اتحادیه اروپا و آفریقای جنوبی در سال ۲۰۲۰ بوده است. محدودیت‌های حمل و نقل، کاهش تقاضای دامداران برای پرورش گله (در استرالیا) و تأخیر در ذبح و رعایت پروتکل‌های بهداشتی ناشی از شیوع بیماری کرونا، از دلایل کاهش تولید گوشت قرمز بوده است. در آفریقای جنوبی علت اصلی کاهش تولید گوشت گاو شیوع بیماری تب

نمودار ۳. روند قیمت ماهانه نهاده‌های ذرت و جو طی دوره آوریل ۲۰۲۰ تا آوریل ۲۰۲۱ (منبع: بانک جهانی، ۲۰۲۱)

نمودار ۴. روند متوسط قیمت سالانه نهاده‌های ذرت و جو از سال ۲۰۱۵-۲۰۲۰ و پیش‌بینی دوره ۲۰۲۱-۲۰۲۵ (منبع: بانک جهانی، ۲۰۲۱)

به‌نظر می‌رسد افزایش قیمت‌های غلات در نتیجه کاهش تولید و ذخایر این محصولات به‌ویژه درخصوص نهاده‌های دامی، اثرات افزایشی خود را در بلند مدت بر افزایش قیمت‌های جهانی گوشت و محصولات دیگر دامی بر جای خواهد گذاشت.

تخمین زده شده که میزان ذخایر جهانی ذرت از ۳۱۵/۵ میلیون تن در سال ۲۰۲۰ به ۲۲۷/۶ در سال ۲۰۲۹ برسد. همچنین پیش‌بینی می‌شود میزان ذخایر سایر غلات و دانه‌ها از جمله جو (به‌جز گندم، ذرت و برنج) در بهترین حالت در سطح ۵۵ تا ۵۶ میلیون تن طی سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵ حفظ شود (OECD، ۲۰۲۰).

طبق آمار مقدماتی منتشر شده گمرک ج.ا.ا. برای سال ۱۳۹۹، در این سال ۳۶ هزارتن گوشت قرمز به ارزش ۱۶۳ میلیون دلار وارد کشور شده است. همچنین میزان جو وارداتی معادل ۱۸۶۵ هزارتن به ارزش ۴۶۵ میلیون دلار و ذرت دامی وارداتی معادل ۹۸۶۵ هزارتن به ارزش ۲۵۰۶ میلیون دلار بوده است. این سه قلم کالا به‌ترتیب ۴، ۲ و ۲۴ درصد از ارزش کل واردات بخش کشاورزی را در سال ۱۳۹۹ تشکیل داده‌اند.

برفکی در ماه مارس ۲۰۲۰ و اختلال در روند ذبح و پردازش گوشت در نتیجه رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی شرایط شیوع بیماری کرونا بوده است (فائو، مارس ۲۰۲۱).

برخی کشورها از جمله ایالات متحده، چین و کانادا واردات خود را در سال ۲۰۲۰ افزایش دادند و در مقابل برخی کشورهای عمده صادرکننده از جمله استرالیا، هند، ایالات متحده و اروگوئه صادرات خود را کاهش دادند. در عین حال و با وجود چالش‌های ذکر شده برخی نیز از جمله برزیل صادرات گوشت قرمز خود را در همین دوره ۹/۷ درصد افزایش دادند (فائو، مارس ۲۰۲۱).

درخصوص گوشت گوسفند با وجود کاهش تولید در اروپا و اقیانوسیه در سال ۲۰۲۰، افزایش تولید در آسیا از جمله چین و همچنین آفریقا تا حدودی کاهش عرضه گوشت گوسفند جهانی را پوشش داد. عمده‌ترین دلیل کاهش تولید در اروپا کاهش تقاضا برای این محصول بوده است. از سوی دیگر استرالیا به‌عنوان یکی از بزرگترین صادرکنندگان گوشت گوسفند جهان در سال ۲۰۲۰ صادرات خود را تا ۱۳ درصد کاهش داد. این کاهش در نتیجه کاهش تولید و محدودیت دسترسی به گوسفند و بز پروری برای ذبح در نتیجه اثرات شیوع کرونا رخ داده است. در مجموع صادرات جهانی گوشت گوسفند در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۹ حدود ۶/۵ درصد کاهش داشته است (فائو، مارس ۲۰۲۱).

از دیگر عوامل اثر گذار در قیمت گوشت قرمز قیمت نهاده‌های خوراک دام است. بررسی قیمت ماهانه نهاده‌های دامی تولید گوشت قرمز از جمله ذرت و جو بیانگر رشد قیمت این کالاها طی یک سال گذشته بوده که اثرات خود را بر هزینه‌های تولید گوشت قرمز و در نهایت افزایش قیمت محصول نهایی خواهد گذاشت. این رشد قیمت به‌ویژه درخصوص ذرت محسوس بوده است. بر اساس آخرین قیمت‌های منتشر شده بانک جهانی، قیمت ذرت از ۱۴۷ دلار به‌ازای هر تن در آوریل ۲۰۲۰ با رشدی معادل ۸۳ درصد به ۲۶۸ دلار به‌ازای هر تن در آوریل ۲۰۲۱ رسیده است. قیمت ماهانه جو توسط بانک جهانی تا اوت ۲۰۲۰ منتشر شده که امکان مقایسه میزان تغییرات قیمت دوره یکساله را مقدور نمی‌سازد؛ اما پیش‌بینی سالانه بانک جهانی از قیمت جو بیانگر افزایش نسبی قیمت آن از سال ۲۰۲۱ تا پایان دوره (سال ۲۰۲۵) خواهد بود (نمودار ۳ و ۴).

با توجه به وابستگی کشور به واردات این کالاها و از سوی دیگر وابستگی بالای ۷۰ درصدی خوراک دام و طیور به واردات نهاده‌ها از جمله ذرت و جو و در عین حال کاهش ذخایر جهانی این نهاده‌ها، لازم است اقدامات و تدابیر لازم برای جلوگیری از ایجاد صدمات جبران‌ناپذیر به تولیدکنندگان زیربخش دام و طیور و جلوگیری از افزایش بیش از پیش قیمت‌های داخلی محصولات این بخش از جمله گوشت قرمز که تهدیدی برای امنیت غذایی جامعه به‌ویژه در بین دهک‌های متوسط و پایین درآمدی محسوب می‌شود، با سرعت بیشتری به مرحله اجرا درآید.

منابع:

۱. گمرک ج.ا. (۱۴۰۰). آمار مقدماتی واردات دوازده ماهه سال ۱۳۹۹.
2. FAO. (March 2021). *Meat Market Review*.
3. FAO. (May 2021). *Monthly News Report on Grains*. MNR Issue 173.
4. FAO. (May 2021). *FAO Meat Price Index*.
5. OECD. (2020). *OECD-FAO Agricultural Outlook 2020-2029*.
6. World Bank. (April 2021). *Commodity Markets Outlook*.

تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵
تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ صندوق پستی: ۱۵۱۵-۱۵۸۱۵ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir
<http://www.agri-peri.ac.ir>